

Vaasan ympäristöseura - Vasa miljöförening ry
Kauppapuistikko 35 B 10
65100 Vaasa
info@vys.fi

23.5.2024

Vaasan kaupunki / kuntatekniikka
PL 3, 65101 Vaasa
kirjaamo@vaasa.fi
cc. jari.kivelio@vaasa.fi

Mielipide Vaasa 100k liikuntaverkostosta

Vaasan ympäristöseura kiittää kaupunkia mahdollisuudesta jättää mielipide Vaasa 100k liikuntaverkostosta sen nähtävillä olon jälkeen. Toteamme aineistosta mielipiteenämme seuraavaa.

Luontoliikuntaverkosto on valmisteltu varsin vähäisellä vuorovaikutuksella huomioiden sen vaikutukset vaasalaisten ulkoilumahdollisuuksiin sekä arvokkaiisiin luontokohteisiin. Ilmeisesti luontoliikuntaverkosto on asetettu vain kerran julkisesti nähtäväksi 22.2.-7.3.2024. Tämä lyhyt nähtävilläolo meni varmaan monelta taholta ohi, koska kaupunki ei tiedottanut siitä muualla kuin kuntatekniikan nettisivuilla.

Luontoliikuntaverkosto on mediatietojen mukaan valmisteltu yhdessä Vaasa Trail Riders ry:n ja Vaasan latu ry:n kanssa. Nämä tahot ylläpitävät jo nykyisellään polkuja ja latuja omille harrastajaryhmilleen ja niiden intresseihin kuuluu oletettavasti "oman" reitistön vahvistaminen ja laajentaminen. On hyvä, että he ovat olleet hankkeessa mukana, mutta niiden vaikutusta tasapainottamaan olisi tullut panostaa myös laajempaan vuorovaikutukseen. Luonnossa liikkuu myös muita ryhmiä kuin maastopyöräilijät ja hiihtäjät, ja näillä saattaa olla eri näkökulma luontoliikuntaverkoston kehittämiseen. Esimerkiksi luonto- ja lintuharrastajat sekä koiranulkoiluttajat ovat aktiivisia luonnossa liikkujia.

Nähtävillä oli vain luontoliikuntaverkoston kartta. Kartta on melko vaikeaselkoinen ilman tietoa hankkeen taustoista. Nähtävillä olisi kannattanut laittaa myös taustoittavaa materiaalia, kuten hankesuunnitelma. Siitä olisi ehkä selvinnyt muun muassa se, millä tavalla muun muassa luontoarvot ja kaavamääräyksiä on huomioitu suunnitteluvaiheessa. Myös termien selitykset olisivat olleet tarpeellisia, esimerkiksi "polun parantaminen" ja "polun kevyt parantaminen". Millaisia toimenpiteitä nämä mahdollistavat?

Mediatietojen mukaan luontoliikuntaverkosto aiotaan toteuttaa luontoa säästämällä ja puita mahdollisimman vähän kaataen. Tämä on tietysti hyvä ja kannatettava tavoite. Epävirallisten polkujen virallistaminen osana luontoliikuntaverkostoa johtaa kuitenkin melkein vääjämättä turvallisuusperusteisten hakkuiden lisääntymiseen polkujen varsilla. Lisääntynyt turvallisuusperusteinen hoito on erityisen ongelmallinen arvokkailla luontokohteilla, joiden keskeisiä luontoarvoja ovat esimerkiksi vanhan metsän arvot, puuston korkea luonnon tilan aste, vanhat puut, pystylahopuusto sekä reheväpohjaisilla alueilla lehtopensaat.

Pidämme myös hieman kyseenalaisena tarvetta virallistaa uusia reittejä alueilla, jossa on jo valmis kuntopolkuverkosto (esimerkiksi Gerbyn keskusmetsä, Bölenmetsä). Nämä alueet ovat usein melko ahkerassa virkistyskäytössä ja kuntopolut ohjaavat tällä hetkellä virkistystä, niin ettei maasto kulu kohtuuttomasti. Uusien reittien ilmaantuminen johtaisi näillä alueella luultavasti maaston lisääntyvään kulumiseen, luontoalueiden pirstomiseen ja puuston hoitopaineen kasvamiseen.

Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys, Luonto- Liitto Pohjanmaa, Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys, Ostrobothnia Australis, Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri, Vaasan Kävelyklubi, Vaasan sieni yhdistys ja Vaasan ympäristöseura jättivät 27.3. esityksen Vaasan kaupungille 92 arvokkaan luontoalueen huomioimisesta tulevassa Vaasan yleiskaavassa. Esitys löytyy Vaasan ympäristöseuran nettisivuilta osoitteesta <https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/Yleiskaava2040>. Esitämme, että nämä arvokkaat luontoalueet huomioidaan myös Vaasa 100k luontoliikuntaverkostossa.

Luontoliikuntaverkoston luontoarvojen näkökulmasta erityisen ongelmalliset kohdat:

1. Pilvilammen Golfkentän pohjoispuolinen reittilinjaus kulkee yleiskaavan SL-varauksella, erittäin arvokkaalla luontokohteella. Tällä alueella on vanhaa kuusivaltaista puustoa ja lähimetsien laajempi käsittely olisi suuressa ristiriidassa alueen luontoarvojen säilymisen kanssa. Lisäksi polun lisääntyvä käyttö voi johtaa maaston kulumiseen ja puiden juurivaurioihin. Esitämme tämän kohdan poistoa.
2. Pilvilammen itäpuolen ison SL-varauksen läpi kulkeva uusi polkulinjaus on melko ongelmallinen samoista syistä kuin edellä olevalla kohteella. Eetun piilolle pääsee jo olemassaolevia latuja ja reittejä pitkin.
3. Pilvilammen Ormbackenin SL-varaukselle suunniteltu uusi sorastettu reitti, jolla rikkoisi alueen luonnonmaisemaa. Reitin tarve ole suunnitelmassa perusteltu. Alueelle riittäisi hyvin nykyiset metsäpolut, jotka sopivat myös paremmin luonnonsuojelualueelle.
4. Gerbyn keskusmetsän polkujen virallistaminen ja niiden "parantaminen", Maasto on tällä alueella kulutusherkkä ja kulutus näkyy jo selvästi monella alueella. Virkistyskäyttö olisi siksi syytä ohjata olemassaolevalle kuntopolkuverkostolle.
5. Bölen pohjoisosassa ehdotettu uusi reittilinjaus kulkee liian lähellä Maraholmsträsketin reunaa. Siellä on korpea ja soistuneita kangasmetsiä, jotka ovat uhanalaisia ja kulutusherkkiä luontotyyppisiä. Kaavoituksen kanssa pitäisi neuvotella siitä, että nykyisen yleiskaavan luo-alueen ja tulevan rakennusalueen väliin tulisi V-alue reittineen ja polkuineen.
6. Ämmänmäen eteläosaan on esitetty uusi polku vaikeaan, hyvin louhikkoiseen maastoon. Kyseessä on lajistoltaan erittäin arvokas metsäalue (luonnontilaista vanhaa metsää), eikä sinne tule uutta polkua tehdä. Alueella on paitsi vaikea maastoa myös hyvin vanhaa kuusivaltaista puustoa, jolle uusi polku toisi huomattavaa stressiä.
7. Hovioikeudenmetsän luonnonsuojelualueelle on esitetty polun parantaminen sorastamalla sekä lukuisia uusia rumpuja. Mielestämme luonnonsuojelualueelle ei lähtökohtaisesti sovi sorastetut reitit, emmekä näe rummuillekaan tarvetta. Rumpujen sijaan pitkospuut

sopisivat paremmin luonnonsuojelualueelle. Hovioikeudenmetsän luonnontilan aste on tällä hetkellä hyvin korkea myös polkujen ympäristössä ja tämä tilanne on syytä säilyttää. Alueen luonnolle voi myös olla hyvästä, että ajoittain tulvivat polut rajoittavat virkistyskäyttöä tietyillä osa-alueilla.

8. Liisanlehdossa kannatamme, että olemassaoleva soratie hyödynnetään sen sijaan, että tehdään uusia polkuja kanavanvarrelle, jossa on arvokkaita luontokohteita.
9. Hietalahden metsissä on liito-oravareviirejä, jotka pitää huomioida uusia polkuja suunniteltaessa ja tehtäessä.

Matti Tuomaala,
puheenjohtaja

Lasse Villanen,
sihteeri